

**УДК 61:53](091)**

**В. Д. Дідух, канд. фіз.-мат. наук, доц.**

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ  
України

**ЛЕОНІД ДМИТРОВИЧ ДІДУХ, ЯК НАУКОВИЙ КЕРІВНИК, З ТОЧКИ ЗОРУ  
ЙОГО ПЕРШОГО ДИСЕРТАНТА**

**V. Diduh, Assoc. Prof., Ph.D.,**

**LEONID DMITRIEVICH DIDUH, AS A SUPERVISOR, IN TERMS OF HIS FIRST  
RESPONDENT**

Братові

*Не заключав ти з совістю угод.*

*Не опускав ні голову, ні руки.*

*За ціллю ти не бачив перешкод,*

*Проніс любов до краю й до науки.*

Для мого брата, Леоніда, сина Дмитра і Марії, фізика була і релігією, і любов'ю, яку він проніс упродовж життя і якою, мов смолоскипом, освітлював наукову дорогу собі і своїм учням.

Леонід належав до тієї плеяди учених, про яких писав англійський філософ Френсіс Бекон: вони пам'ятали істинну мету науки, не займалися нею заради вчених суперечок, не заради вигоди і слави, але заради того, щоби мало користь і успіх саме життя.

Леонід був керівником моєї дисертаційної роботи, яка була продовженням дипломної роботи, яку я виконував, навчаючись на фізичному факультеті Львівського університету, під керівництвом доцента, у майбутньому член – кореспондента Національної академії наук, доктора фізико – математичних наук, професора Ігоря Васильовича Стасюка. І у Леоніда, до мене, як до свого першого дисертанта, були особливі вимоги. Скільки тонн паперу я тоді списав?!

Пам'ятаю, як брат радів коли з'явилася моя перша самостійна публікація в Українському журналі присвячена дослідженню зарядо – впорядкованих систем. Матеріали цієї статті відобразились у монографії Л. Д. Дідух, В. Д. Дідух., Упорядоченное состояние в материалах с узкими зонами проводимости.” – Львов: ВШ, 1980. – 106 с., яка була, як писав брат, у числі перших у світовій літературі серед праць, присвячених теоретичному дослідженню електричних і магнітних властивостей матеріалів із вузькими енергетичними зонами. Результати наших досліджень не лишилися не поміченими і нас запросили виступити на IV всесоюзній нараді присвяченій механізмам двохелектронній динаміці в неорганічних матеріалах – Черноголовка (Росія), 1989.

Свого часу я був прикріплений до кафедри теоретичної фізики Чернівецького державного університету, якою завідував доцент, у майбутньому доктор фізико – математичних наук, професор Володимир Михайлович Ніцович, якому я надзвичайно вдячний за численні розмови стосовно моїх досліджень і на кафедрі і поза її межами. Це ж він запитав Леоніда: „Нащо ти його так довго тримаєш?“. Бо між першою моєю публікацією, співавтором якої був Леонід і виходом на захист дисертації, минуло 8 років. Та я розумів, що брат хотів, щоб дисертація була бездоганною. І лише тоді, коли я доповів про результати моїх наукових досліджень на семінарі в центрі магнітних досліджень СРСР – Інституті фізики металів АН СРСР (м. Свердловськ), директором якого був академік С. В. Вонсовський, брат благословив мене на захист дисертації.

Та після захисту дисертації, наші з братом наукові шляхи розійшлися, хоча наукові спілкування не припинялися. Я продовжував досліджувати зарядо-впорядковані системи, а брат – ефекти міжелектронних взаємодій у кристалах із вузькими енергетичними зонами. Та коли я почав публікувати вірші, які отримали схвальні оцінки відомого українського поета Бориса Демкова і знаного у світах літературознавця Дмитра Нитченка (Австралія), Леонід попросив Олега Германа, щоб той переконав мене, повернутися від поезії до фізики, бо справжній науці потрібно приділяти максимум часу і вона, мов жінка, не любить суперниць. Та коли окрім поетичних збірок побачили світ мої історико-фольклористичні праці присвячені давній Волині, брат до моїх захоплень віднісся не лише із розумінням, а й радів моїм дослідженням та досягненням.

Теми наших наукових інтересів відрізнялися. І тому-то упродовж 25-ти років у нас не було спільних публікацій. Це для багатьох може здатися дивним. Та саме це підкреслює позицію Леоніда і до написання наукових праць і до їхніх співавторів.

Леонід Дмитрович думав і жив як філософ. У книзі „У пошуках опори” він зосереджує читача на роздумах, думках видатних мислителів минувшини і сьогодення, які зберігають неминуще значення і сьогодні та послугують формуванню ідеалів та цінностей сучасного світу, та закликає читача відшукати себе у сьогоденні, знайти філософську точку опори та реалізувати себе на обраному життєвому шляху.